

Teoretik rozumu

Kateřina Luřná

Jestli Karel při usínání zadoufal, že ho s probuzením ta utkvělá myšlenka bez rozloučení opustí, bohužel se mýlil. Ranní, ehm, pozdně dopolední vstávání mu ji rozmarně připomnělo už pohledem na nedbale pohozené kalhoty pod židli. I jindy spořádané ponožky se nyní rozmáchle válely na opačných stranách místnosti.

Fuj.

Žízeň a hlad. Voda se vyhrnula z kohoutku sama s takřka až odporným nadšením, snídaně už ale jen tak z ničeho vzniknout neráčila. Karel jí to nikterak neměl za zlé. Jakmile člověk začne bydlet o samotě, jeho posvátný klid je vykoupěn právě nutností starat se o úkony všedního dne zcela ve vlastní režii.

Proč na to do prdele pořád myslím.

Nahlas sprostá slova zásadně nepoužíval, proč taky. Pedagogickou autoritu mu zdvořilý slovník leda posiloval. V duchu si ale užívání nekorektních výrazů povolil s úlevnou rozkoší, protože, ví bůh, jeho trpělivost není nevyčerpatelná. Snídaně už proběhla skoro bezchybně, dobře, na konvici zapomněl zmáčknout příslušnou páčku, takže si čaj zalil studenou vodou, ale vzhledem ke včerejšku šlo o omluvitelný přešlap. Zato tousty vyskočily z přístroje zezlátlé přímo ukázkově, bod pro Karla.

Sakra fix.

Prostě to pouštím z hlavy, s konečnou platností.

Ted'!

...

Jo.

Leda hovno.

Volské oko jen pohoršeně zakalilo žlutek. A jelikož i po jídle se vzpomínka jevila značně neústupnou, postoupil Karel do sprchy. Pod vlažnou vodou se urputně snažil propláchnout splepené stránky včerejšího večera, který nezačal celkem špatně... I pokračování celkem ušlo... Vlastně všechno probíhalo dobře...

Nic se vlastně do prdele nestalo!

A to se na včerejší vernisáž chystal tři dny. Nenápadně, aby skryl přípravy hlavně sám před sebou. Měl pocit, že mu snad nepřísluší se těšit (jak malý Jarda) nebo dokonce chystat dopředu a fňtit před zrcadlem (jako patnáctiletá slečinka). Takže na stoličku u skříně odkládal kusy oděvu jen tak mimochodem v různých dnech, aby ho připravená hromádka šatstva skoro překvapila, ba zlehka zaskočila. Navíc si před odchodem, obrostlým kolegům

navzdory, oholil obličej. Ten zíral překvapen, neb nebyl holen často. Kdysi dávno ale Karlovi snad kdosi řekl, že vypadá mladší. Už se ani pořádně nepamatoval, kdo. Skoro. A vlastně to bylo fuk.

Jasně, že je to fuk!!!

Vernisáž měla úspěch. Slušně zaplněný sál, fotografa zářila, Karel exceloval osobně i profesionálně, víno se červenalo a kolegové fundovaně vyjadřovali, našťástí pouze krátce. (Dobře, Dobrman mlčel, ale to je maximálně laskavý projev, jaký zasmužilý kolega zvládne). Karel se užuž chystal přiblížit jemně plavé fotografce i mimo profesní rovinu - když v jeho pracovním kutlochu rozvíjela své vize, ruce s modře nalakovanými nehty se jí vznášely prostorem jak pířka nad vrakovištěm - leč vytáhlá postava dívčina nosatého přítele ho vyvedla z omylu tak rychle, že neprodleně zakormidloval zpátky do bezpečných vod pracovního náhledu.

Shit.

Ale neúspěch při sblížení dnes už Karla netrápil. Téměř. Nijak zvlášť. Dejme tomu. To spíš ta maličká, takřka nepatrná epizoda o dvě hodiny později, kdy celkem smířen a ovíněn zakotvil s kolegy u rohové instalace. Různě velkými fotografiemi přítomné industriální krajiny zde nenápadně proplouvaly dobově zažloutlé postavy mladých lidí ve viktoriánské stylizaci s klobouky, knírky a zkadeřenými paraplaty.

Proč jsem na ni do prdele vlastně tak vyjel?

Boha jeho, takhle idiotsky si na někom vylívat vztek...

Karel myslel na copatě pobledlé stvoření asitakystudentky, která se vyskytovala nevyskytovala i na jeho vlastních seminářích. Nedokrmené kůzle, při úsměvu jediný dolíček ve tváři. Zaboha si nevzpomínal, jestli ji taky někdy zkoušel. Nejspíš tedy ne. Zpětně si musel přiznat, že na dolíčky venkoncem trpí.

A teď ji takhle zkrouhnu.

Jednoduché řeči o poetičnosti, její životnosti a udržitelnosti. Kolega Marek tvrdil, že je často omezená věkem, někteří umělci si ji nedokážou/nechtějí udržet celý život, vážou ji jen k mládí, jeho nezkušenosti...

Taky moh držet hubu.

Kůzle, co se debaty zatím účastnilo minimálně, jen pozornými pohledy a pokyvováním, se rozpomnělo, že jí tahle teze připomíná Čapkova Loupežníka, respektive větu jedné z vedlejších postav: Mládí se musí zlomit!

Taky jsem moh držet hubu.

Řekněme, že termín *uštěpačný* by bylo jen velmi mírné označení stylu Karlovy odpovědi. Snažil si vybavit, proč proboha zvolil tón, kterým symbolicky zadupal kůzle i rozhovor mezi hrubá prkna podlahy. Příkře odmítl jakoukoli souvislost mezi tématem a hrou, intonací

vyloučil kůzle z okruhu přispěvatelů do debaty (málem i z okruhu myslícího lidstva), bavíme se teď tady zkrátka o něčem úplně jiném, slečno!

To už jsem jí rovnou moh říct, že je úplně blbá.

A přitom měla i celkem pravdu.

Kolegové se odmlčeli, studentka vyklidila bojiště, vernisáž i terapie vínem pokračovala. Kůzle, stvoření odolnější, než se na první pohled zdálo, pak zdárně navazovalo kontakty s pestrobarevnými studenty umělecké fotografie, Karel zase se sklenkami červeného.

Jau.

Ke konci, kdy už všichni postupně sbírali svršky, odhazovali sklenky a uzavírali debaty, se Karlova žvanivost rozvázala v míře více než obvyklé. Když končil projev na téma Teorie rozumového přístupu k citovým projevům v umělecké tvorbě...

Ježišmarjá...

... kůzle mu najednou skočilo do řeči větou, kterou teď za živého boha nemůže dostat z hlavy ani z oběhu, dokud aspoň částečně nerozkličuje, proč ho proboha zrovna tahle nenápadná, na okraj a na konec pronesená poznámka tak intenzivně štve!

No jo, vy jste takový teoretik rozumu.

Karla hned jaksi nenapadla odpovídající replika, a tak se společnost rozpustila. Zdálo se mu to, nebo se ti studentici ušklíbli? Teoretik rozumu. Sousloví, které se Karlova mozku drží přes veškeré ovínění i detoxikační procesy jak vyzáblé klíště.

Co jsem komu udělal!

...

A o ti večera udělala ona, ty vole.

Jen ve spodním prádle a čerstvých ponožkách se Karel zastavil u knihovny. S výrazem tonoucího hledal ve své svatyni, chrámu i meditační místnosti nějaký spřízněný hřbet, který by mu zase jednou pomohl vyznat se v osobním zmatku. Jenže soustředění mu unikalo, knihy se tvářily odmítavě, jako by je byl vzal na tu vernisáž s sebou. Klouzal pohledem po svázaných stránkách a toužil se do jedné z nich alespoň na chvíli stočit a proměnit v nějaký úhledný, nerozháraný, pregnantně zformulovaný odstavec. Jeho pozornost se zasekla na hnědé okousané obálce, že by rozhrěšení? Unaveně zaostřil. Kant. Kritika čistého rozumu.

To jsem si výrazně pomoh...

Pokusil se pro změnu o terapii čerstvým vzduchem. Zlehka oděn vyrazil k fakultě, kde sice nic tak naléhavého na práci neměl, ale ono se vždycky něco vyšťourá. Cestou uhnul uřvaným magistrálám a raději kličkoval uličkami pokrytými uklidňujícím březnovým lupením. Teoretik rozumu... Co mu na té formulaci tak strašně neseďí?

Ten teoretik nebo co?

Karel si už dávno přiznal, jistě, celoživotně patří mnohem víc k teoretikům než praktikům. Má být? Ano, prošel si kdysi palčivým obdobím, kdy mu hlavně manuální nezručnost intenzivně vadila, ale postupně si ji odpustil. Aspoň si to tedy myslel. Že by se některé mindráky vracely na místo činu? No co co. Někdo umí rukama, někdo mozkiem. Záležitosti fyzické povahy prostě vždycky řešil někdo jiný.

Jo, jestli možná právě proto nejseš rozvedený...

Kuš, vole.

Kant. Kritika čistého rozumu. Filozofie, teorie. Dnes je spíš moderní praxe. Na teoretiky může být někým nahlíženo jako na nepraktické kecálky. Karel zabral za nedbale vyřezávané dveře do budovy, napnutí svalů jako by zaktualizovalo i jeho myšlenkové pochody. Co tím vlastně kůzle chtělo říci? Pravděpodobně nějakou narážku, kterou by jí jen těžko mohl vyčítat. Ha. Co když ho odkázala do kategorie elementů, kteří s rozumem koketují pouze na rovině teoretické, ale v praxi jim skutek utek? Jestli ona mu vlastně, s diplomacíí potměšilým ženám vlastní, nesdělila, že je vůl?

Heuréka.

Karel konečně rozřešil otázku, která ho trápila od včerejších nočních hodin, ale že by ho objev výrazněji potěšil, to nemohl říci. Pocit znechucení vlastní osobou, který se čas od času dostavoval a Karel ho marně zaléval kvalitním vínem, nyní zesílil. Co teď? Upadl do zkoušejícího retrokřesla, jen heklo, a vážil možnosti. Nebylo zbylí. Musí studentku s dolíčkem vyhledat a omluvit se, aby jí mohl v budoucnu vůbec přijít na oči. Karel rovnou usedl ke kostrbatému univerzitnímu vyhledávači, než si to rozmyslí. Koutkem myslí mu pak už jen proběhla vzdálená myšlenka, že by k té nastávající omluvě mohl a měl přihodit i nějakou tu kytku.